

NOC KOSTELŮ V HAVLÍČKOVĚ BRODĚ, 12. ČERVNA 2020
KOSTEL SVATÉHO VOJTĚCHA - KVÍZ PRO NÁVŠTĚVNÍKY

1) Jdi z kostela na hřbitov. Dej se vlevo, mineš hrobku rodiny Karla Havlíčka, první uličkou vpravo. Hledej hrobku JUDr. Edvarda Brzoráda. Doktor Brzorád byl:

- a) ředitel východních drah
- b) tajemník brodského soudu
- c) říšský a zemský poslanec

2) Socha vpravo od hlavního vchodu do kostela má u sebe:

- a) berana
- b) lva
- c) velblouda

3) Hrobka rodiny Weidenhofferovy (z kostela vpravo až ke hřbitovní zdi). MUDr. Emanuel Weidenhoffer byl:

- a) gynekolog
- b) kardiolog
- c) oční lékař

4) Náhrobní deska na zdi kostela, jedna z nejstarších na hřbitově. Vzpomíná jméno Martina Formánka, který zemřel roku:

- a) 1777
- b) 1801
- c) 1698

5) Názvy oken v presbytáři kostela jsou:

- a) jaro, léto, podzim, zima
- b) vzduch, země, oheň, voda
- c) noc, ráno, den, večer

6) Soška Panny Marie v presbytáři má okolo hlavy:

- a) 12 hvězd
- b) 7 srpů
- c) 10 kladiv

7) První zobrazení kostela svatého Vojtěcha od Františka Beckovského je asi z roku:

- a) 1832
- b) 1754
- c) 1704

8) Cimbál z kostela svaté Kateřiny, který je vystaven zde v kostele, byl ulit roku:

- a) 1920
- b) 1664
- c) 1741

9) Na svorníku kleneb pod kůrem je motiv:

- a) květiny
- b) kočky
- c) kříže

10) Počet malých kulatých oken:

- a) 1
- b) 2
- c) 3

11) Podle vzpomínek pamětníků slavila pouť na svátek sv. Vojtěcha západní část města, počínaje západní frontou domů na náměstí. Jako sváteční pochoutka byl následně k obědu:

- a) krocan
- b) divočák
- c) pes

Historie kostela sv. Vojtěcha

Dnešní kostel stojí na místě dnes neznámé starší gotické stavby ze 13. století. Původní zasvěcení sv. Vojtěchovi, umístění stavby u brodu přes řeku i archeologické nálezy (náhrobní kámen ze 13. století) dokazují, že byl nejstarším kostelem ve městě.

Kostel byl zničen v průběhu některých válečných událostí, stál totiž mimo středověké městské hradby na předměstí. K založení kostela se váže pověst o sv. Vojtěchovi. Prý zde odpočíval při své cestě z Čech a při jeho modlitbě vytryskl ze země pramen se zázračnou vodou.

Dnešní stavba je renesanční s pozdně gotickými prvky. První písemná zmínka o ní je z roku 1538. Kostel byl obehnan zdí se vstupní renesanční branou, datovanou k roku 1617. V ohradní zdi byla umístěna zastavení křížové cesty, několik se jich dochovalo až do dnešní doby. Ke vzniku hřbitova se vztahuje písemná zmínka z konce 16. století. V listině vydané tehdejším majitelem města Martinem hrabětem z Thurnu se povoluje obci zřídit na západní straně v hradbách „fortnu“, později zvanou Zubatá brána. „...a to pro případ požáru na předměstí, aby mohl být oheň rychle udušen a také aby při morových epidemiích se zde mohlo pohřbívat.“

Kostel sv. Vojtěcha je příkladem jednoduché církevní stavby na předměstí (dnešní loď a presbyterium). Charakteristickým prvkem jsou gotizující okna a portály, výrazný je střešní štít severní předsíně, pozoruhodná je klenba lodi i presbyteria. Během dalších stavebních úprav byl kostel zvýšen a interiér vyzdoben renesanční žebrovou hvězdnicovou klenbou, byla přistavěna severní síň s patrem a oratoř v lodi. V té době byl také kostel vyzdoben nástěnnými freskami. Ty byly v době baroka překryty malbou, ale v nedávné době byly odhaleny a restaurovány. Zachycují výjevy ze Starého i Nového zákona s moralizující tematikou. Další úpravy kostela se uskutečnily v době baroka a v 19. století, poškozené varhany byly v roce 1887 nahrazeny novými. Koncem 20. století byla vyměněna okna v presbytáři dle návrhu akademického malíře Jana Exnara.

Součástí kostela je tzv. starý hřbitov. Pohřbívalo se na něm od založení kostela, ale hlavně v období epidemií (v letech 1680, 1694 – 1702, 1742 – 1775). Po zrušení všech ostatních hřbitovů ve vnitřním městě (na základě nařízení císaře Josefa II.) se po roce 1783 stal hlavním městským hřbitovem. Za tu dobu zde byla pohřbena řada osobností města (např. rodiče a dcera K. Havlíčka, jeho učitel V. Doubrava, rodina Weindenhoferova, spisovatelka A. Jahodová-Kasalová a další), mnohé pomníky z 19. století jsou památkově chráněny. *(převzato z portálu historickasidla.cz)*